

УДК 342.951+342.924

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОГО КОМПРОМІСУ В УКРАЇНІ

Галина ПУЗАНОВА,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного та трудового права
Одеського національного морського університету

АНОТАЦІЯ

У статті аналізується законодавче регулювання митного компромісу. Окреслюється коло проблем, які виникають під час застосування договірної регулювання в митній сфері. Характеристика нормативно закріплених ознак митного компромісу використана для обстоювання позиції автора щодо необхідності поглиблення теоретичного розроблення в декількох напрямках, як-от: поглиблене вивчення правової природи митного компромісу як виду адміністративного договору; вивчення особливостей здійснення процедури його укладення; правового регулювання строків та способів виконання митного компромісу; правового регулювання умов його чинності. Проаналізовано колізію, наявну в митному законодавстві щодо способів припинення митного компромісу.

Ключові слова: договірне регулювання, митний компроміс, мирова угода, публічні відносини, порушення митних правил, юридична відповідальність, наслідки порушення митних правил.

THEORETICAL PROBLEMS OF LEGISLATIVE REGULATION OF CUSTOMS COMPROMISE IN UKRAINE

Galyna PUZANOVA,

Candidate of Law Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Civil and Labor Law
Odesa National Maritime University

SUMMARY

The article analyzes the legislative regulation of customs compromise. A set of issues is described that appear when agreement-based regulation is applied to customs. The description of statutory features of customs compromise is used to prove the author's point concerning the need of a more profound theoretical study in several directions including the following: thorough research of the legal nature of customs compromise as a type of administrative agreement; study of the peculiarities of its conclusion procedure; legal regulation of the terms and execution methods of customs compromise; legal regulation of its validity terms. A collision is analyzed, which exists in the customs law regarding the ways to terminate a customs compromise.

Key words: agreement-based regulation, customs compromise, voluntary settlement, public relations, customs rules violation, legal liability, consequences of customs rules violation.

PROBLEME TEORETICE DE REGLEMENTARE LEGISLATIVĂ A COMPROMISULUI VAMAL ÎN UCRAINA

REZUMAT

Articolul analizează reglementarea legislativă a compromisului vamal. Se subliniază gama de probleme care apar în timpul aplicării reglementării contractuale în sfera vamală. Caracteristicile trăsăturilor consacrate normativ ale compromisului vamal au fost folosite pentru a apăra poziția autorului cu privire la necesitatea aprofundării dezvoltării teoretice în mai multe domenii, precum: studiul aprofundat al naturii juridice a compromisului vamal ca tip de acord administrativ; studiul particularităților procedurii de încheiere a acesteia; reglementarea legală a termenilor și modalităților de compromis vamal; reglementarea legală a condițiilor de valabilitate a acestuia. Se analizează conflictul care există în legislația vamală privind modalitățile de încetare a compromisului vamal.

Cuvinte cheie: reglementare contractuală, compromis vamal, acord amiabil, relații publice, încălcarea regulilor vamale, răspundere juridică, consecințe ale încălcării regulilor vamale.

Постановка проблеми. Розвиток будь-якої держави залежить від багатьох чинників, найважливішим із яких є вміння знаходити порозуміння між усіма членами суспільства. Україна, яка перебуває на етапі свого становлення, також має вирішувати питання ефективної взаємодії, оскільки саме від цього залежить її подальший розвиток як демократичної, самостійної й економічно могутньої держави.

Як показує аналіз соціально-політичного розвитку нашої держави, сучасний стан України характеризується глибокою, системною кризою, що супроводжується значним підвищенням конфліктності в усіх сферах життєдіяльності нашого суспільства. Україна перебуває у драматичній ситуації відсутності згоди щодо базових інтересів і цінностей, результатом чого є постійна конфліктогенна ситуація як між членами українського суспільства взагалі, так і між окремими його групами. Наявні суперечності значно пригальмовують позитивні аспекти розвитку нашої держави та не дають можливості ефективно використовувати наявні обмежені державні фінансові ресурси. Водночас необхідність подальшого розвитку вимагає досягнення суспільної згоди, кінцевою метою якої є модернізація суспільства та досягнення стійкого розвитку нашої держави. Одним із найбільш ефективних засобів досягнення узгодження різнопланових інтересів є компроміс. Він застосовується в різних сферах суспільного життя і вважається ефективним засобом встановлення соціальної рівноваги та збереження економічних ресурсів, зокрема й у митній сфері.

Як показує аналіз наукових робіт, що присвячені питанням використання компромісу як засобу узгодження різнопланових інтересів, дослідженням компромісу приділялась значна увага. Проте в літературі є декілька підходів до його сприйняття. Так, в іноземній науковій літературі обговорюють питання про застосування компромісу під час регулювання відносин у публічній сфері якнайменш у двох ракурсах, а саме: а) як фінансового інструменту (Colin Jackson [1], Gilbert Lee Sandler [2], Michal Ovádek, Ines Willemyns [3]); б) як бажаного результату процесуального вирішення справи (Rebecca D. Loo and Robert G. Krekewetz [4]).

В українському науковому просторі поняття «компроміс» уживається як у дослідженнях, які стосуються приватноправової сфери (С.М. Бервено [5], Н.М. Пархоменко [6], С.О. Погрібний [7]), так і в обговоренні проблем правового регулювання відносин публічної сфери (К.К. Афанасьєв [8], В.О. Хома, В.І. Царенко [9], Ж.В. Завальна [10], Н.Р. Поліщук [11]). У публічно-правовій сфері

компроміс сприймається як одна з адміністративно-правових форм регулювання публічних відносин, тобто як юридичний акт, результат правового врегулювання відносин (О.Т. Зима [12], В.О. Хома, В.І. Царенко [9], Ж.В. Завальна [10], Н.Р. Поліщук [11], Т.М. Тимчишин [13]). В окремих публічно-правових галузях права, а саме в науці податкового права, дискутувалось розуміння податкового компромісу в декількох ракурсах, як-от: рішення податкового органу (А.М. Гуд [14, с. 28–32], Т.М. Тимчишин [13, с. 200–201], [15]); складник процесу врегулювання досудового спору (О.Т. Зима [12, с. 28–29]); взаємна домовленість (договір) ([15]), процесуальний механізм вирішення конфліктних питань (І.В. Приходько [16, с. 222–224], Ю.В. Божко [17, с. 17]).

На відміну від науки податкового права, у митному праві наукові дослідження щодо розуміння поняття, особливостей та ознак митного компромісу перебувають на крайній незадовільній рівні. Окремими практиками було здійснено аналіз окремих ракурсів застосування митного компромісу на практиці, а також надавались пропозиції до змін у законодавство щодо поліпшення правового регулювання застосування митного компромісу (В.О. Хома, В.І. Царенко [9, с. 105–106], Р.Б. Гребеняк [18, с. 50–52], А.І. Годяк [19, с. 13]), але глибокого теоретичного дослідження основних характеристик та правової природи митного компромісу на тепер так і не було проведено.

Метою статті є дослідження законодавчого поняття митного компромісу у відносинах, що пов'язані з порушенням митних правил, визначення його позитивних і негативних аспектів для виокремлення наукової проблеми правового регулювання застосування митного компромісу на практиці. *Завданням статті* є проведення аналізу доктринальних положень адміністративного та митного права, актів адміністративного та митного законодавства в частині застосування таких договірних форм регулювання публічних відносин, як митний компроміс.

Методологічною основою нашої роботи є комплексне поєднання філософських (закони діалектики та метафізики), загальнонаукових (прийоми логічного методу, системного та структурно-функціонального методів) та спеціально-юридичних методів дослідження, принципів об'єктивності й історизму.

Виклад основного матеріалу. Логіка нашого дослідження вимагає звернути увагу на понятійний апарат, що використовується під час застосування компромісу як інструменту узгодження різнопланових інтересів.

Звернення до довідкової наукової літератури дає можливість констатувати факт неоднозначності використання досліджуваного нами терміна.

Так, «Оксфордський словник словосполучень» визначає компроміс у трьох значеннях, це: 1) угода, укладена між двома особами чи групою осіб <...>; 2) вирішення проблеми; 3) акт досягнення компромісу [20]. Тлумачні словники компроміс визначають як взаємні поступки [21, с. 148] або як угоду на підставі взаємних поступок [22, с. 265]. Представники української філології визначають компроміс як згоду з ким-небудь у чомусь, яка може досягатися взаємними поступками, або як поступку заради досягнення будь-якої мети [23, с. 446]. Словники іншомовних слів визначають компроміс як згоду чи порозуміння із противником, які можуть бути досягнуті шляхом взаємних поступок або пристосування до обставин, пов'язаних із відмовою від особистих переконань [24, с. 346].

В окремих гуманітарних науках компроміс сприймається як стратегія поведінки, яка передбачає взаємні поступки, або угода антагоністичних сторін на основі взаємних поступок [25, с. 245]. «Політичний словник» надає визначення поняття «компроміс» (від. лат. *compromissum*) як згоди на основі взаємних поступок між представниками різних, протилежних інтересів, думок, поглядів [26, с. 871]. У психології компроміс ототожнюється з особливою моделлю реагування на конфлікт [27, с. 363]. У юридичній довідковій літературі компроміс (від грецьк. *compromissum* – «угода», «договір») сприймається як угода між представниками різних інтересів на основі взаємних поступок [28, с. 196–197].

У науковій юридичній літературі поняття «компроміс» не має однозначного розуміння ні в теорії права, ні серед представників окремих галузей права.

Так, М.М. Новікова розглядає юридичний компроміс як частину механізму правового регулювання і розуміє його як одну з організаційно-правових форм взаємодії суб'єктів [29, с. 13–15]. С.В. Бобровник оцінює правовий компроміс як правовий стан, що відображає результат досягнення згоди, розуміє правовий компроміс як «<...> опосередкований правовими нормами, ціннісно-орієнтований засіб упорядкування конфлікту (у тому числі й правового), який заснований на взаємопоступках учасників суспільних відносин, метою та результатом функціонування якого є стан суспільної згоди і закріплення демократичних цінностей у суспільстві» [30, с. 110]. Окрім того, виокремлюються низка притаманних цьому правовому явищу особливостей, які його характеризують. По-перше,

правовий компроміс є родовою юридичною категорією, яка об'єднує в собі всі правові форми згоди. По-друге, його змістом стає узгоджена воля рівноправних, праводієдатних учасників правовідносин. По-третє, правовий компроміс надає правовій сили та правомірності досягнутим домовленостям. По-четверте, через опосередкування правовими нормами правовий компроміс отримує атрибут обов'язковості та забезпечується юридичною відповідальністю.

Безумовно, можна продовжувати наводити визначення поняття «компроміс», проте в рамках нашої статті застосуємо інтегративний метод, зважаючи на мету правового регулювання митної сфери, звернемо увагу на поняття «митний компроміс».

В українському законодавстві термін «компроміс» як позначення самостійного правового акта чи юридичного факту натепер трапляється вкрай рідко. Передусім у міжнародних і національних нормативних актах, що стосуються митного компромісу. Конвенція визначає митний компроміс (*compromise settlement*) [31] як угоду, відповідно до якої митна служба відмовляється від здійснення процесуальних дій стосовно особи, яка причетна до митного правопорушення, якщо ця особа погоджується дотримуватись певних умов [32]. Митний кодекс України не надає визначення митного компромісу, але з аналізу положень ст. 521 можна виокремити такі основні його ознаки [33], як те, що він є результатом: а) двосторонніх узгоджених волевиявлень, їхньої двосторонньої згоди, яка досягається шляхом формування й ухвалення рішень учасників митних відносин; б) має спеціальний суб'єктний склад під час укладення та дотримання такої угоди; в) є мировою угодою, умови якої є обов'язковими для учасники даних відносин; г) спричиняє юридичні наслідки із застосуванням заходів примусу. Проаналізуємо виділені ознаки митного компромісу з урахуванням тих ознак, які були виділені щодо правового компромісу.

1. Натепер наукові спори щодо теоретичної обґрунтованості використання того чи іншого дефінієнса в дефініції як самого адміністративного договору, так і його видів, як-от митний компроміс, не дійшли завершення. Дехто з науковців говорить про адміністративний договір як «правовий акт» [34], інші – про «угоду» чи «домовленість» [8], ще інші – про «спільний адміністративний акт» тощо [35]. Залишається також відкритим питання про адекватність застосування дефінієнса «мирова угода» під час визначення поняття «митний компроміс».

Відповідно до мети нашої статті ми не будемо заглиблюватись у позитивні чи негативні аспекти

застосування тих чи інших визначальних слів у дефініції, оскільки це вимагає окремого дослідження. Цілком погоджуємося з думкою науковців, які вказують, що митний компроміс є одним із видів адміністративного договору, актом добровільної легітимної взаємодії між порушником і представниками держави [36, с. 29]. Пропонуємо зосередитись на тих особливостях митного компромісу, які відрізняють його від інших правових і організаційних форм регулювання відносин публічного адміністрування.

Однією з найяскравіших особливостей митного компромісу як договірної форми є те, що ініціатива його укладення відходить від особи-порушника, особи, яка не є суб'єктом владних повноважень. Відразу постає питання: чи повинні суб'єкти владних повноважень повідомляти про можливість врегулювання відносин шляхом застосування митного компромісу. На нашу думку, суб'єкти владних повноважень повинні надавати інформацію щодо можливості укладення мирової угоди, оскільки це є логічним виконанням їхніх повноважень, спрямованих на захист державних інтересів. Хоча ця думка потребує додаткового наукового осмислення й обґрунтування.

Наступною особливістю митного компромісу можна назвати формування волевиявлення суб'єкта владних повноважень як учасника даних відносин. Суб'єкт власних повноважень розглядає подану особою-порушником заяву на укладення мирової угоди й ухвалює рішення про укладення мирової угоди (у законі говориться про підписання такої угоди) або ухвалює рішення про відмову в укладенні мирової угоди і надає вмотивовану відповідь про причини незастосування процедури компромісу. І в першому, і у другому випадку рішення ухвалюються на основі та на виконання відповідних повноважень.

Учасники, які висловлюють свою волю на укладення мирової угоди, є учасниками переддоговірних відносин і виконавцями адміністративної процедури. Тобто, маючи адміністративну процедуру обміну волевиявлень сторін, митний компроміс може самостійно без звернення до будь-яких інших способів врегулювати митні відносини. У даному разі можна припустити, що митний компроміс є самостійною договірною формою регулювання митних відносин, заснованою на їхній двосторонній згоді, оскільки він стає юридичним фактом для припинення процесуальних прав і обов'язків сторін. Із цього випливає, що митний компроміс як договірна форма врегулювання відносин змінює законодавчо встановлений режим прав і обов'язків сторін у договірному порядку.

2. Суб'єктами митного компромісу, з одного боку, є особа – порушник митних правил – приватна особа; з іншого – представник митниці – суб'єкт владних повноважень. Особливістю в даних відносинах є те, що за своєю правовою природою компроміс, щоб він мав правову силу, можуть укладати особи, які є рівними або урівняними у своєму правовому статусі. Тому для урівняння правового статусу приватної особи порушника митних правил і суб'єкта владних повноважень законодавець саме на момент укладання митного компромісу надає спеціальні повноваження на укладання мирової угоди. Так, відповідно до ч. 5 ст. 521 Митного кодексу (далі – МК) України, право підписання митного компромісу від імені митниць надано керівникам цих митниць або їхнім заступникам, а від імені центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, – посадовим особам, уповноваженим на це відповідно до посадових інструкцій (далі – уповноважені особи) [37]. Зазначені особи укладають митний компроміс у письмовій формі у вигляді Типової мирової угоди, що затверджена центральним органом виконавчої влади, який покликаний забезпечувати формування та реалізацію державної податкової та митної політики [38]. Але після підписання, саме на час виконання мирової угоди суб'єкти владних повноважень знову повертаються з позиції «урівняння» і займають свою владну позицію щодо приватного учасника даних відносин, здійснюють контроль за виконанням приватною особою – порушником зобов'язань, вказаних у мировій угоді.

Митниці або інші уповноважені особи, які уклали митний компроміс, окрім функції контролю строків, набувають функцію контролю за способом виконання мирової угоди. Причому функція контролю за виконанням мирової угоди дорівнює строку виконання мирової угоди, встановленого в законі. Деякі вітчизняні вчені висловлюють думку про те, що відстежити виконання адміністративного договору (як і митного компромісу) неможливо, оскільки його предметом є управлінські дії [39, с. 132]. З даною думкою не можна погодитись, оскільки митний компроміс є яскравим прикладом того, що контроль виконання є можливим і необхідним. Законодавець встановлює чіткі рамки повноважень на здійснення контролю за виконанням мирової угоди, які діють протягом 30 днів, припиняються тільки за таких умов. По-перше, у разі невиконання мирової угоди – шляхом поновлення провадження у справі про порушення митних правил. По-друге, у разі виконання мирової угоди –

шляхом припинення провадження у справі про порушення митних правил.

Необхідно звернути увагу на те, що законодавець встановлює в імперативному порядку спосіб виконання – повною ою Виконання мирової угоди частинами не допускається. Тобто за умови часткового виконання угода вважається невиконаною і провадження у справі про порушення митних правил поновлюється. Прикладом може слугувати Справа № 359/428/18, де за результатами розгляду обставин справи була укладена мирова угода, але не була повністю (виділено нами – *автор*) виконана. У зв'язку з чим, було складено акт про невиконання мирової угоди від 14.11.2017 р. № 0383/12500/17, а особа причетна до митного правопорушення була притягнута до адміністративної відповідальності [40].

1. Закріплене в положеннях законодавства ознаки митного компромісу вказують на те, що в аналізованій статті поняття «умови» сприймаються як певні життєві обставини, які мають настати чи навпаки не настати для того, щоб відбулось припинення адміністративного провадження, і особа не вважалась такою, що притягувалась до адміністративної відповідальності.

Дійсно, митний компроміс можна сприймати як угоду укладену під умовою, оскільки з однієї сторони за ч. 2 ст. 521 МК України особа порушник має внести до державного бюджету кошти в сумі, що дорівнює сумі штрафу та/або задекларувати в митний режим відмови на користь держави товари, а з іншої, митниця в особі уповноважених посадових осіб – припинити провадження у справі про порушення митних правил щодо цієї особи та здійснити митне оформлення задекларованих нею товарів відповідно до заявленого митного режиму. Враховуючи положення статті 183 МК України, відмовою на користь держави законодавець вважає «митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави *без будь-яких умов на свою користь*» (виділено нами – *автор*). Тобто, при укладенні компромісу не можна застосовувати митний режим відмови на користь держави, оскільки положення про припинення провадження у справі і буде такою умовою на користь особи-власника, який відмовляється від товарів. Виходячи із зазначеного, необхідно говорити не про виконання умов, а про здійснення своїх обов'язків – для особи правопорушника, і про виконання своїх повноважень – для представників митних органів.

2. Митний компроміс є результатом узгодження волі сторін із покладенням на них обов'язків щодо реалізації взаємної волі. Більше

того, порушення умов мирової угоди є підставою для притягнення учасників відносин до юридичної відповідальності, оскільки він опосередковується законодавчими нормами і стає обов'язковим для виконання, а відтак і забезпечується державними заходами примусового характеру. Так, відповідно до ч. 6 ст. 521 Митного кодексу, якщо особа, яка вчинила правопорушення митних правил не виконує мирову угоду, то останню законодавець пропонує вважати *недійсною* (виділено нами – *Г. П.*) [33].

Дане положення вступає в суперечність із теорією права. Законодавцю необхідно остаточно визначитись із тим, які наслідки невиконання митного компромісу мають бути застосовані, оскільки поняття «недійсність» та поняття «невиконання» є різними за своєю правовою природою та наслідками.

Поняття «недійсність» досліджують науковці, що вивчають проблематику приватноправової сфери регулювання правочинів. Також дане поняття закріплено в цивільно-правовому законодавстві і стосується умов, які мають бути дотримані учасниками відносин на момент їх установлення для того, щоб вважати такі відносини легітимними, а права й обов'язки такими, що виникли. Цивільний кодекс України встановлює перелік тих умов недотримання, який спричиняє визнання правомірних дій осіб такими, що не приводять до встановлення жодних прав і обов'язків ні для самих учасників, ні для третіх осіб. Тобто йдеться про трансформацію сукупності простих життєвих обставин у юридичний склад. Причому дотримання чинників зазвичай не сприймається у праві як підстава для відповідальності, хоча іноді можуть бути передбачені правові наслідки. Окрім того, визнання недійсним правочину є одним із способів захисту цивільних прав судом. Щодо можливості застосування режиму недійсності до адміністративних договорів наукових праць, натепер таких прикладів вкрай обмаль, а існуючі розглядають цю проблематику із застосуванням аналогії права із цивільним правом, що викликає більше питань, ніж відповідей [8, с. 34]. Щодо митного компромісу, наукових розвідок щодо встановлення режиму його недійсності не здійснювалось, що дає підставу говорити про необхідність розроблення ще одного напряму теоретичних пошуків під час вивченні теоретичних основ застосування митного компромісу.

Поняття «невиконання» у праві є більш однозначним, сприймається як порушення і як підстава для притягнення до юридичної відповідальності. Елементи невиконання можуть розрізнятись залежно від галузі права, але загальнотеоретична

його сутність полягає в тому, що особа не здійснила ту міру обов'язкової поведінки, яка була встановленою приписами закону чи договору. Саме наявність «невиконання» такого структурного елемента, як вина, і відрізняє його від «недійсності». Тобто невиконання – це мірило й оцінка поведінки особи, а недійсність – це мірило й оцінка обставин, за яких встановлювалась згода під час укладення договору. Проблему невиконання адміністративного договору розглядала Ж.В. Завальна, яка зазначала, що в разі невиконання адміністративного договору необхідно застосовувати ті заходи впливу, які будуть захищати інтереси держави і суспільства. Серед інших авторка пропонувала «повернення осіб у початкове положення» чи «розірвання договору» [41]. Необхідно зазначити, що аналіз можливості застосування кожного з даних термінів має свою наукову перспективу і вимагає окремого розгляду. На даному етапі наукової розвідки можна тільки зауважити, що у прикладенні до митного компромісу в разі його невиконання доцільніше говорити про повернення сторін у початкове положення. Оскільки особа-порушник повертається на початок, у той момент, коли справа про порушення митних правил тільки була порушена.

Це далеко не всі питання правового регулювання застосування митного компромісу, які вимагають наукового розгляду, але це дозволяє зробити деякі проміжні висновки й обґрунтувати необхідність постановки правової проблеми до наукової розробки.

Висновки. Аналіз положень законодавчого акта, що регулює застосування митного компромісу, закріплює низку ознак, які відрізняють його від правового компромісу. Окрім того, було встановлено, що митний компроміс є двостороннім виявленням узгоджених воель, що змінює звичайний режим притягнення до адміністративної відповідальності, у якому закладено концепцію покарання, на режим співробітництва, заснованого на концепції правого виховання. У результаті аналізу законодавчих положень було встановлено, що є необхідність додаткового наукового вивчення й обґрунтування низки теоретичних і практичних положень щодо: інформативної складової частини повноважень митниць під час укладення митного компромісу; правової сили зміни законодавчого режиму процесуальних прав та обов'язків сторін у договірному порядку; визначення наслідків невиконання митного компромісу.

Проведений аналіз є попереднім і вимагає поглибленого вивчення теоретичних та практичних проблем правового регулювання застосування митного компромісу в Україні.

Список використаної літератури:

1. Jackson Colin. Settlement, Compromise, and Forgiveness in Canadian Income Tax Law. *Dalhousie University Halifax, Nova Scotia*. August 2013. URL: <https://dalspace.library.dal.ca/bitstream/handle/10222/36298/Jackson-Colin-LLM-LAW-August-2013.pdf?sequence=1> (дата звернення: 15.10.2021).
2. Sandler Gilbert Lee. Liquidated Damages: Making Sense of the Relations Between the U.S. Customs Service, Bond Principals, and Sureties. *Fordham International Law Journal*. 1990. Vol. 14. Issue 1. Art. 6. URL: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1262&context=ilj> (дата звернення: 15.10.2021).
3. Ovádek Michal, Willemyns Ines. International Law of Customs Unions: Conceptual Variety, Legal Ambiguity and Diverse Practice. *European Journal of International Law*. 2019. Vol. 30. Iss. 2. P. 361–389. URL: <https://doi.org/10.1093/ejil/chz028> (дата звернення: 15.10.2021).
4. Rebecca D. Loo and Robert G. Kreklewetz. Settling Tax Disputes. URL: <https://www.cba.org/Sections/Commodity-Tax-Customs-and-Trade/Articles/2021/Settling-tax-disputes> (дата відвідування 15.10.2021).
5. Бервено С.М. Проблеми договірного права України : монографія. Київ : Юрінком-Інтер, 2006. 392 с.
6. Пархоменко Н.М. Договір в системі форм права України : монографія. Київ : Вид. дім «Юридична книга», 2000. 184 с.
7. Погрібний С.О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України : монографія. Київ : Правова єдність, 2009. 304 с.
8. Афанасьев К.К. Адміністративні договори: реалії та перспективи : монографія / наук. ред. Ю.П. Битяка. Луганськ : РВВ ЛАВС, 2004. 320 с.
9. Актуальні проблеми удосконалення системи протидії митним правопорушенням : монографія / за заг. ред. В.О. Хоми, В.І. Царенка. Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України ; ФОП Мельник А.А., 2018. 194 с. С. 105–106. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/3196/1/3418_IR.pdf (дата звернення: 15.10.2021).
10. Завальна Ж.В. Концептуальні засади договірного регулювання адміністративно-правових відносин : монографія. Суми : Мрія, 2010. 360 с.
11. Поліщук Н.Р. Правове регулювання адміністративних договорів у сфері публічних відносин : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 208 с.
12. Зима О.Т. Про адміністративний договір: сучасні проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2019. Вип. 58. Т. 2. С. 27–31.
13. Тимчишин Т.М. Адміністративно-правовий договір як акт правового застосування. Загальна характеристика. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія «Юридична». 2018. № 2. С. 199–207.
14. Гуд А.М. Адміністративний договір як форма договірного регулювання адміністративно-правових відносин : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 195 с.

15. Фінансова енциклопедія / О.П. Орлюк та ін. Київ : Юрінком-Інтер, 2008.
16. Приходько І.В. Податкова амністія чи податковий компроміс? *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 222–224.
17. Божко Ю.В. До питання удосконалення правового регулювання вирішення податкових спорів у порядку адміністративного судочинства. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки»*. 2013. Т. 26 (65). № № 2–1. С. 16–21.
18. Гребеняк Р.Б. Компроміс як спосіб припинення провадження у справах про порушення митних правил: законодавче регулювання та практичне застосування в адміністративно-юрисдикційній діяльності митниць. *Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків* : збірник тез доповідей Третьої всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19154/1/49-55.pdf>.
19. Годяк А.І. Деякі питання правового регулювання компромісу в справі про порушення митних правил. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1894/1/%d0%93%d0%be%d0%b4%d1%8f%d0%ba.pdf>.
20. Oxford Learner's Dictionaries. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/compromise_1.
21. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4-х т. Москва : Гос. изд-во иностранных и национальных словарей, 1955. Т. 4. 683 с.
22. Ожегов С.И. Словарь русского языка. Москва : Русский язык, 1978. 880 с.
23. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. 1427 с.
24. Словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. Київ : Українська радянська енциклопедія, 1975. 776 с.
25. Конфліктологія : підручник / Г.Ю. Васильєв та ін. ; Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2002. 256 с.
26. Політичний словник / за ред. В.К. Врублевського, Л.М. Кравчука, Л.В. Кудрицького. 4-е вид., перероб. і доп. Київ : УРЕ, 1987. 876 с.
27. Ребер А. Большой толковый психологический словарь : в 2-х т. Москва : Вече, 2000. Т. 1. 592 с.
28. Юридична енциклопедія : у 6-и т. / редкол. : Ю.С. Шемшученко (гол. кол.) та ін. Київ : Українська енциклопедія, 1998–2004. Т. 3 : К – М. 2001. 792 с.
29. Новікова М.М. Юридичний компроміс як фактор оптимізації механізму правового регулювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 ; Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2007. 17 с. URL: <http://referatu.net.ua/referats/7569/172432>.
30. Бобровник С.В. Правовий компроміс і правовий конфлікт як ціннісні виміри права. *Альманах права*. 2012. № 3. С. 109–113. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/63891>.
31. International Convention on the simplification and harmonization of customs procedures. Specific Annex K. *World Customs Organization*. URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/conventions/pf_revised_kyoto_conv/kyoto_new/spanh.aspx.
32. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур в редакції від 26 червня 1999 р. Приєднання – Закон України № 227–V від 5 жовтня 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text
33. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 15.10.2021).
34. Скворцов С.С. Адміністративний договір як засіб управлінської діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 26 с.
35. Біла В.Р. Адміністративний договір у діяльності органів державної податкової служби в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2011. 192 с.
36. Добровольська Н.В. Адміністративний договір : осмислення нормативної дифініції. *Правова позиція*. 2020. № 3. (28). С. 28–34. URL: <http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/3/5.pdf>.
37. Митний кодекс України. Науково-практичний коментар / кол. авт. : В.П. Пашко та ін. Київ : Академія фінансового управління, 2012. С. 359. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=452&num=8 (дата звернення: 15.10.2021).
38. Про затвердження Типової мирової угоди про припинення провадження в справі про порушення митних правил : наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 2012 р. № 607. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0985-12>.
39. Ілюшник О.М. Заходи впливу за порушення адміністративних договорів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 2. С. 132. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/519164.pdf>.
40. Справа № 359/428/18. *Zakon online. Право знати*. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/71751897>.
41. Завальна Ж.В. Щодо питання про невиконання адміністративного договору. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 1. С. 107–111. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_1/107.pdf.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА ПУЗАНОВА Галина Йосипівна –

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та трудового права Одеського національного морського університету;

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR PUZANOVA Galyna Yosypivna –

Candidate of Law Sciences, Associate Professor at the Department of Civil and Labor Law of Odessa National Maritime University;
puzanovagalyna@gmail.com